

# 01

## የማህበራዊ ሚዲያ የሥነ ምግባር ደንብ

### #defyhatenow

ተጠያቂ ሁን ግልጽ መልዕክቶችን ይለጥፉ። ለሚያጋሮቸው መልክቶች ኃላፊነት ይውሰዱ።

**ትክክለኛ ሆኑ** ሁል ጊዜ የመረጃ ምንጮቻችን እና አውነታዊነታቸውን ያረጋግጡ።

**እምነት የሚጣልብህ ሆኑ** ወሬ ወይም የተሳሳተ መረጃ አታስራጭ።

**ጠቢብ ሁን፦ ማህበራዊ ድህረ ገጾች ላይ ስታሳትም** - የቅጂ መጠት፣ ግላዊነት እና አይደለን መልዕክቶችን በተመለከተ ሁሉንም ደንቦች ያክብሩ - የጋራ ፈጠራ የፈቃዶችን እና ውሎች ይፈትሹ - ሥራውን ለቅጂ መጠት ባለበት ያድርጉ እና በተመሳሳይ ያጋሩ

**ፍትሃዊና ባለሞያ ሁን** - ለሌላ ሰው በቀጥታ የሚትናገረውን አስተያየት አትለጥፍ። - ከመለጠፍህ በፊት ስምቅ ምን ምላሽ ሊሰጡ እንደሚችሉ ሁልጊዜ አስብ።

### “አላማህ ምንድን ነው?”

ሁሌም መቻቻልን፣ እርስ በርስ መከባበርን እና አብሮንትን ለማበረታታት መሥራት

- የማህበረሰብ ተሳትፎ
- ወደ አዲስ የማህበረሰብ ክበቦች እና የኢትዮጵያ ዳያስፖራዎች መድረስ
- ሕዝባዊ የፀዳቅኢትዮጵያ የምርት ስም ግንባታ (ስሞችን በአየር ላይ እና ከመስመር ውጭ ያሳትፉ)

እያንዳንዱ ትዊት፣ የብለግ ጽሑፍ፣ የፊስቡክ ልጥፍ፣ ወይም አስተያየት፣ ወይም መልስ መሆን ያለበት፦

- ለአንላይን ማህበረሰብ እምነታዊ እና ጫዋ
- ቀላል እና በቀላሉ የሚረዱት
- ጥያቄዎችን በመጠየቅ ወይም ለድርጊት በመጥራት ተሳታፊዎችን የሚያሳትፍ
- ፖለቲካዊ ያልሆነ/ከፖለቲካ ገለልተኛ
- ትክክለኛ ቋንቋ፣ ሰዋሰው እና ቅርጾት
- በእይታ የሚያነቃቃ ነገር (ፎቶ፣ ሃሳብ ወይም ቪዲዮ)
- ምንጮችን እና አዝምሚያዎችን ለማግለጽ ሃሽታጎችን (#) ፣ መያዣዎችን (@ስም) እና መለያዎችን ይጠቀሙ።

# 03

## የጥሰቻ | አደገኛ ንግግሮችን መቃወም

### መቃወም እና አማራጭ ዘገባዎች

የመቃወሚያ ዘገባዎች በቀጥታ በጥላቻ ንግግር ግብረ መልስ እና ለማስወገድ አስፈላጊውን ጫና የሚፈጥር ሲሆን ይህም የጥላቻ ንግግር መልእክቶችን በማጣጣል እና ዋጋ እንዳይኖራቸው በማድረግ በተገቢው መቃወሚያ ክርክሮች እና አውነታዎች በመደገፍ ነው። በተቃራኒው ግን አማራጭ ዘገባዎች አዋንታዊ እና አካታች የአስምሮ አስተሳሰብ በማግልበት ጠቃሚ ሃሳቦችን በመገንባት ረገድ ህብረተሰቡን በማበረታታት የጥላቻ ንግግሮችን ስርዓት ጨምሮ በመልካም ንገ አዲስ እይታ እንዲተካ ማድረግ ነው። ሁለቱም ስትራቴጂዎች አዋንታዊ ውይይቶችን በማግልበት እና ጎጂ ዘገባዎችን በማምከን ላይ ያነጣጠሩ ናቸው።

*የሚከተሉት አራቱ ዋና ዋና የተለመዱ አማራጭ ዘገባዎች ናቸው፦*

በአውነት ላይ የተመሰረተ አማራጭ ዘገባ፦ ይህ አማራጭ ዘገባ ወይም ትረካ ተጨባጭ እና በማስረጃ የተደገፈ መረጃዎች ላይ መሰረት በማድረግ የጥላቻ ንግግር ለመቃወም አገልግሎት ላይ ይውላል። እንዲሁም በሃሰት የቀረቡ ጥያቄዎች ወይም መረጃዎችን በተጨባጭ ማስረጃ፣ የመረጃ ቋቶች፣ እስታቲስቲክ እና አስተማማኝ የመረጃ ምንጮችን በመጠቀም አድማጮችን ለማስተማር ይጠቅማል።

የሞራል አማራጭ ዘገባ/ትረካ፦ ይህ አይነቱ ዘገባ ወይም ትረካ በትክክለኛ አስምሮ እና የሞራል እሴቶች የሚቀርብ በተለይ ደግሞ በጋራ የሚጋሩ ሰብአዊ እሴቶች እና ሁኔታዎች ላይ የተመሰረተ ዘገባ ወይም ትረካ ነው። በግለሰቦች እና በማህበረሰብ ላይ የጥላቻ ንግግር የሚያስከትለውን ጉዳት አንደ ማሳይ ይጠቀማል።

የቀልድ እና መሳሰላዊ ንግግሮች፦ የጥላቻ ንግግሮችን ለማጣጣል እና ለማውገዝ አገልግሎት ላይ የሚውሉ የማስመሰያ እና የተጋነኑ ቃላት መጠቀም ናቸው። አድማጮችን በቀልድ መልክ በማበረታታት በጥላቻ ንግግር ላይ ያላቸውን የስሜት ነጸብራቅ በአዋንታዊ መንገድ ለማበረታታት መጠቀም ያከትታል።

አዋንታዊ አማራጭ ዘገባዎች/ትረካዎች፦ በዚህ መልኩ ይህ አይነት ዘገባ ወይም ትረካ በተለይ በማህበረሰቡ ዘንድ የተሰራጨውን የጥላቻ ንግግር ለመቃወም እና በዚህ ተቃውሞ ላይ ደግሞ የሰፊውን ህዝብ አመለካከት የበለጠ አካታች በማድረግ በመቃወም ተግባር ላይ የሚውሉ አዋንታዊ ትርክዎች እና ምሳሌዎችን ያካትታል። ትኩረት የተደረገባቸው የማህበረሰብ ክፍሎች ወይም ቡድኖች ከዚህ የጥላቻ ንግግር እንዲወጡ ያሚያስችል ስነታዊ ትረካዎችን እና አዋንታዊ አስተዋጽኦችን ማጋራትን ያበረታታል።

# #DEFYHATENOW

## የማህበራዊ ሚዲያ የጥሰቻ ንግግር መከሳከያ የመስክ ስራ መመሪያ

# 02

## ጸታዊ ጥቃቶች

### ጸታዊ ጥቃቶችን መከላከል

ትምህርት እና ግንዛቤ፦ ጸታዊ ጥቃቶችን ለመከላከል ስለ ጸታዊ ጉዳይ ተጨባጭ ግንዛቤ እና ትምህርት አጠናክሮ ተገቢ መረጃዎችን፣ መገናኛ ወይም ግንኙነቶችን እና የመማሪያ ስልቶችን ስትራቴጂክ በሆነ መልኩ ስለ ጸታዊ ጎጂ ልማዶች እና አስተሳሰቦች እምነቶች እና አባባሎችን ለመለወጥ መጠቀም ለጸታዊ ጥቃት መከላከል የበኩላቸውን አስተዋጽኦ ያበረክታሉ።

ማህበረሰብን መቀስቀስ እና ማስማራት በተለይ የማህበረሰብ ክፍሎችን እና አባላትን እንዲሁም የአካባቢው ሃገር ሽማግሌዎችን በመቀስቀስ፣ በማደራጀት እና ስለ ጸታዊ ጥቃቶች አስመልክቶ ግንዛቤ ማስጨባጥ እና እቅማቸውን በማግልበት በጋራ ጸታዊ ጥቃቶችን ለመከላከል እና ተገቢ ምላሽ ለመስጠት አቀናጆች በማስማራት የተቀናጀ አረምጃ እንዲወሰዱ ማድረግን ያካትታል።

የሀገግ እና ፖሊሲ ማሻሻያዎች በአግባቡ ጸታዊ ጥቃቶችን ለመከላከል እና የተሻለ ውጤት የሚያስገኙ የአስፈጻሚነት፣ ኦተገባበር እና የሀገግ ማዕቀፎችን፣ ደንቦችን እና ፖሊሲዎችን በየጊዜው ማሻሻል እና ተግባራዊ ማድረግ ያስፈልጋል።

የምጣኔ ሃብት አቅም ማጎልበት በተለይ የአያንዳንዱን ግለሰብ የምጣኔ ሃብት እና የገቢ ምንጭ በማሳደግ እና የውሳኔ ስጪነት አቅም በማጎልበት በተለይ በሴቶች እና በተገለሉ ማህበረሰቦች ላይ ትኩረት አድርጎ መስራት ለጸታዊ ጥቃት ተጋላጭነታቸውን ይቀንሳል።

### የጸታዊ ጥቃት ስልታዊ ምላሾች

በአንድ ማዕከል ዘርፈ ብዙ አገልግሎቶች አቅርቦት፦ ይህ አይነቱ አካሄድ የጸታዊ ጥቃት ስለባ የሆኑ ወገኖች የሚያስፈልጋቸውን በርካታ መሰረታዊ አገልግሎቶች በአንድ የአገልግሎት መስጫ ማዕከል ማገኘት እንዲችሉ በማድረግ በተለይ - የጠና፣ የስነ-ልቦና፣ የህጋዊ እና የደህንነት አገልግሎቶችን በአንድ የአገልግሎት መስጫ ማዕከል ማገኘት እንዲችሉ ማድረግ ነው።

የጠና እንክብካቤ አገልግሎቶች፦ የሚያመለክቱት የጸታዊ ጥቃት ስለባ ለሆኑት የደረሰባቸውን የድህረ ጥቃት ዘርፈ ብዙ ችግሮችን

ለመቅረፍ የሚያስፈልጋቸውን አካላዊ ስነ-ልቦናዊ ስሜታዊ እና የስነ ተዋልዶ ጠናነት አገልግሎቶች እንዲሁም ለስጥር ጊዜ እና ለረዥም ጊዜ የሚያገለግላቸው የህክምና እና የስነ ልቦና ህክምና አገልግሎት በሰለጠነ የጠና ባለሙያዎች መስጠትን ያካትታል።

የሀገግ ድጋፍ፦ የሚያመለክተው ጸታዊ ጥቃት ለተፈጻሚዎቹ ወገኖች የሚያስፈልጉ የተለያዩ አገልግሎቶች እና የሚደረግላቸው ድጋፎች የሚያካትት ሲሆን እነዚህ ዘርፈ ድጋፎችን ግለሰቦቹ ስለ ህገ አገልግሎት እና ፍትህ ስርዓት ግንዛቤ እንዲኖራቸው እና እንዲያስኩ እንዲሁም ተደራሽ እንዲሆን የሚረዳ መደበኛ የድጋፍ አገልግሎት ሲሆን አገልግሎቶቹም ማገኘት የሚችሉ (ለምሳሌ፦ ክፍርድ ቤቶች፣ ከፖሊሶች) ወይም መደበኛ ካልሆኑ አካላት (ለምሳሌ፦ በልማዳዊ ወይም ማህበረሰብ አቀፍ ስልቶች) በመጠቀም መታቸውን ለማስከበር እንዲሁም ተጠርባረቆች እና ወንጀል ፈጸሞቻቸው ጠያቂ ማድረግ የሚችሉበት እና መብታቸውን መጠበቅ የሚያስችላቸውን ድጋፎች ሁሉ ያካትታል።

የመጠለያ እና ማህበራዊ ድጋፎች፦ ይህ አይነት አገልግሎት ጸታዊ ጥቃት ለደረሰባቸው የሚደረግ የመከላከያ የአንክብካቤ እና ተጨባጭ ድጋፎች እንዲሁም የስነ-ልቦና ወይም ስሜታዊ ድጋፎች ሲሆን እነዚህ ድጋፎችን በጥቃት ስለባዎች ላይ ሊደርሱ የሚችሉ አፋጣኝ አደጋዎች ማምለጥ እንዲችሉ እና ለወደፊት የተረጋጋ ህይወት መምራት እንዲችሉ እንዲሁም ከደረሰባቸው ጥቃት የተሳሳ የደረሰባቸውን የስነ ልቦና የስነልቦና ጉዳት/ጠባሳ እንዲፈጠሩ እና ወደ ቀድሞ ኑሯቸው መመለስ እንዲችሉ የሚረዱ የድጋፍ አይነቶችን ያካተተ አገልግሎት ነው።

የጉዳይ አያያዝ አቀራረቦች፦ በዚህ አቀራረብ የሰለጠኑ ባለሙያዎች እንደ ማህበራዊ ስራተኞች ወይም የጉዳይ ስራተኞች ከጸታዊ ጥቃት ስለባ የነበሩ ስሞችን ፍላጎት ይገመግማሉ፣ የግለሰብ እንክብካቤ እቅድ ያዘጋጃሉ እና የጠና፣ የስነ-ልቦና ድጋፍ፣ የደህንነት እቅድ፣ የሀገግ አርዳታ እና መጠለያን ጨምሮ የተለያዩ አገልግሎቶችን ማገኘትን ይጨምራል።

ሁለቱም የመከላከል እና ምላሽ አቅርቦት ስልቶች ለጸታዊ ጥቃት ስለባዎች አጠቃላይ አቀራረብ አስፈላጊ ናቸው። ይህም የረዥም ጊዜ ለውጥን እና ወዲያውኑ የጥቃቱ ስለባ የሆኑትን መደገፍ ነው።

# 04

## የጋዜጠኝነት ሥነ ምግባር መመሪያ

የጥላቻ ንግግርን በተመለከተ ጋዜጠኞች እና አርታኪዎች ቅም ብለው እና ጊዜ ወስደው አጻፈደ እና ቀስቃሽ ይዘት ያላቸው ሊያስከትል የሚችለውን ተጽዕኖ መገምገም አለባቸው። በሥነ ምግባር ጋዜጠኝነት አውታረመረብ የተዘጋጀው ይህ ባለ 5 ነጥብ ፈተና በዘና መሰብሰብ፣ ማዘጋጀት እና ማስራጨት ላይ ጥያቄዎችን ያገኛል። እንዲሁም የተነገረውን እና ማን አየተናገረ እንዳለ በሥነ ምግባር በውድ ውስጥ ለማስቀመጥ ይረዳል።

የተናጋሪው ሁኔታ - የሥራ ቦታቸው በድርጊታቸው ላይ ተጽዕኖ ሊያሳድር የሚችለው አንደት ነው? - ልታጻምጣቸው ወይስ ችላ ልትላቸው ይገባል?

የንግግር ተደራሽነት - ንግግሩ ምን ያህል ርቀት ይዟል? - የተለመደ የአኗኗር ዘዴስ አለ?

የንግግር ግቦች - ንግግሩ ለተናጋሪውና ለእነሱ አለማ ጥቅም የሚያስገኘው አንደት ነው? - ሌሎችን ለመጉዳት ሆን ብሎ የታሰበ ነው?

ይዘቱ በራሱ - ንግግሩ አደገኛ ነው? - በሌሎች ላይ ጥቃት ለመስጠር ያገሳሳ ይሆን?

ማህበራዊ \* ኢኮኖሚያዊ \* ፖለቲካዊ ሁኔታ - ይህ ሁኔታ በማን ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ሊያሳድር ይችላል? - የግምት ወይም የምጥን ጥላቻ ታሪክ አለ?

ስሜት ቀስቃሽ አታድርግ! ለማሳተም ከመፍጠን ተቅጠቡ ሀሳብህን ለማንጥጥራት ቅም ብለህ አስብበት

# 05

## ጥበብ ስሰሳም #ኦርተቪዝም

### ከግጭት በኋላ የማከም ጥበብ

*ኪነ-ጥበቡ በአንተ ላይ አንዲናገር አትፍቀድ፦ #አክቲቪዝም ንግግርን መረዳት*

ሥነ-ጥበብ፦ የሰው ልጅ የፈጠራ ችሎታ እና የፈጠራ ችሎታን በተለያዩ ሚዲያዎች ላይ መገለጽ ወይም ማመልከት፣ የዕይታ ጥበቦችን፣ የአፈጻጸም ጥበቦችን እና ሥነ-ጽሑፍን ጨምሮ፣ ውበት ያለው እሴት ያላቸው፣ ስሜትን የሚቀሰቅሱ ወይም ታሪካችን የሚናገሩ ስራዎችን ያስከትላል።

አክቲቪዝም ማህበራዊ ወይም ፖለቲካዊ ለውጥ ለማምጣት እርምጃ መውሰድና ኃይለኛ ዘመቻ ማካሄድ ነው።

#ኦርቲቪዝም፦ ሥነ-ጥበብን ለማህበራዊ ወይም ለፖለቲካዊ እንቅስቃሴ እንደ መሳሪያ ወይም መድረክ መጠቀም።

የተቃውሞ ሥነ-ጥበባት፦ በአንድ የተወሰነ ማህበራዊ ወይም ፖለቲካዊ ጉዳይ ላይ አለመደሰትን ለመገለጽ የተፈጠረ ሥነ-ጥበብ ነው።

የመልሶ ማቋቋም ሥነ-ጥበብ፦ ግለሰቦችና ማህበረሰቦች አካላዊ፣ ስሜታዊና ሥነ ልቦናዊ ሥቃይ ሲደርስባቸው ለመፈወስ የሚረዱ የኪነ ጥበብ ዓይነት ነው።

*ጥበብ ጠባሳዎችን ይፈውሳል፦ በዚህ መንገድ ነው።*

ያልታየውን መግለጽ፦ ሥነ-ጥበቡ ግለሰቦች በቃል ባልሆኑ መንገዶች የስነልቦና ጠባሳን ለመገለጽ ደህንነቱ የተጠበቀ ቦታ ይሰጣል።

ችግሩን ለመቋቋም የሚረዱ ዘዴዎች፦ የሥነ ጥበብ ሥራ መሥራት ውጥረትንና ጭንቀትን ለመቋቋም የሚያስችል ጠናማ መንገድ ሲሆን ይህም ስሜታዊ ጤንነት እንዲኖር ያደርጋል።

በራስ መተማመንን ማጎልበት፦ የኪነ-ጥበብን የመፍጠር ሂደት የአፈጻጸም ስሜትን ያገለብታል እንዲሁም ለራስ ያለን ግምት መልሶ ይገነባል።

ፈውስ እና ዕርቅ፦ የኪነ-ጥበብ ገሮጃክቶች ማህበረሰቦችን እንድ ላይ ያመጣሉ፣ ርኅራኄን እና መግባባትን ያበረታታሉ።

ማህበረሰብን መልሶ መገንባት፦ የትብብር ጥበብ የጋራ ዓላማን እና ለወደፊቱ ተስፋን ያበረታታል።

### “ስላም ከራስ ይጀምራል”

## ምሳጋና

### የ#defyhatenow አላማ፦

- በማህበራዊ ሚዲያ ላይ የተመሰረቱ የጥላቻ ንግግሮችን፣ የግጭት ንግግሮችን እና በአንተርኔት አማካኝነት የዓመፀ ቅስቀሳዎችን ለመከላከል የግንዛቤ ማስጨበጥ እና የመከላከያ ዘዴዎችን ማዘጋጀት።
- ለግጭት ወኪሎች ክፍት ከማድረግ ይልቅ በማህበራዊ ሚዲያ ገጽታ ላይ ' አዋንታዊ ተጽዕኖ ፈጣሪዎችን ' በስላም ግንባታ እና በተቃራኒ መልዕክቶች ድምፃ ለማግለጽ።
- ዓለም አቀፍን ዳይገፖራ በአየር ላይ የስላም ግንባታ ማዕቀፍ ውስጥ ማምጣት።
- የቱክላሎጂ ተደራሽነት ባላቸው እና በሌላቸው መካከል በማህበራዊ ሚዲያ ዘዴዎች እውቀት እና ግንዛቤ ላይ አንድ ድልድይ በመሆን ክፍተቶችን ማጥበብ።

http://defyhatenow.org info@openculture.agency

© 2025 r0g\_agency for open culture and critical transformation gGmbH Berlin

ሀሳብ፦ r0g\_አጀንሲ gGmbH በርሊን፦ ስቲፈን ኮቫትስ እና ሱዛን በሊንግዋውሰን የመስክ መመሪያው ነዳፊ አርታኪ እና የጨዋታው ባለ ሀሳብ፦ ጆዴ ሮዝ እና የምሳራቶ የትንበርክ የኢትዮጵያ የመስክ መመሪያ እና ለ1 ፖስተር ነዳፊ፦ የምስራቶ የትንበርክ ኢትዮጵያ ስዕላዊ ማብራሪያ እና ጨዋታ፦ የምስራቶ የትንበርክ በኢትዮጵያ ቅርናጫፍ ስራ አስኪያጅ፦ ብሩክ መዛግቡ የመስክ መመሪያው ፕላን ነዳፊ፦ ኪንዲ ጂኩንዳ

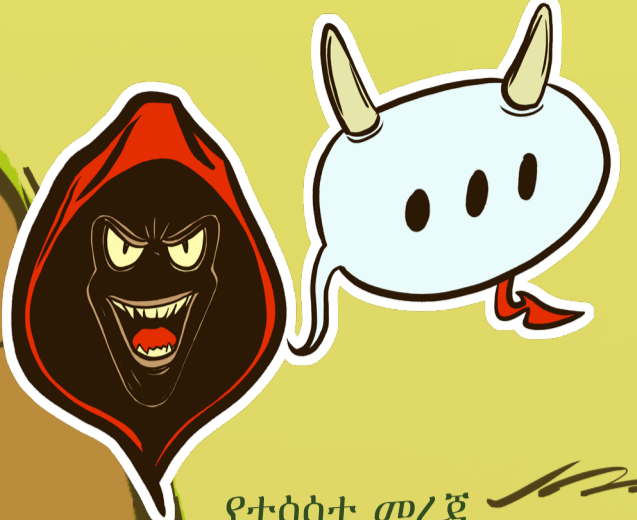
ኢትዮጵያ፣ ሁለተኛ እትም፣ 2017

#defyhatenow #ThinkB4UClick #Hate



#ከጥለቻየዐዳትኢትዮጵያ

#PeaceJam ከጻፈኛቸው ጋር!  
2 እርምጃ ወደፊት ይሂዱ



የተሳሳተ መረጃ ማስራጨት?  
4 እርምጃዎችን ወደኋላ ይመለሱ



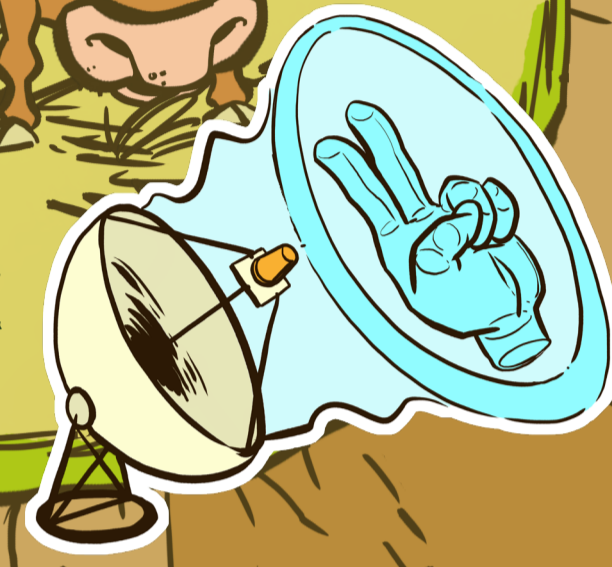
ስለ ኮሮና ቫይረስ አሰጣጥ ማጋራት?  
5 እርምጃዎችን ወደኋላ ይመለሱ



ፕሮግራም ማስራጨት?  
3 እርምጃዎችን ወደኋላ ይመለሱ



ስለ ሰላም መልዕክት ማስራጨት!  
3 እርምጃ ወደፊት ይሂዱ



አደገኛ ንግግር እንደገና መለጠፍ?  
ወደ መነሻው ይመለሱ



ሃሰተኛ ዜናዎችን ማስቀምጥ!  
ወደፊት 2 እርምጃ ይሂዱ

የተቃውሞ መልዕክት መላክ!  
ወደፊት 3 እርምጃ ይሂዱ



የለጠፉት ነገር ዝነኛ ሲሆን!  
ወደፊት 3 እርምጃ ይሂዱ



እዚህ ይጀምሩ!

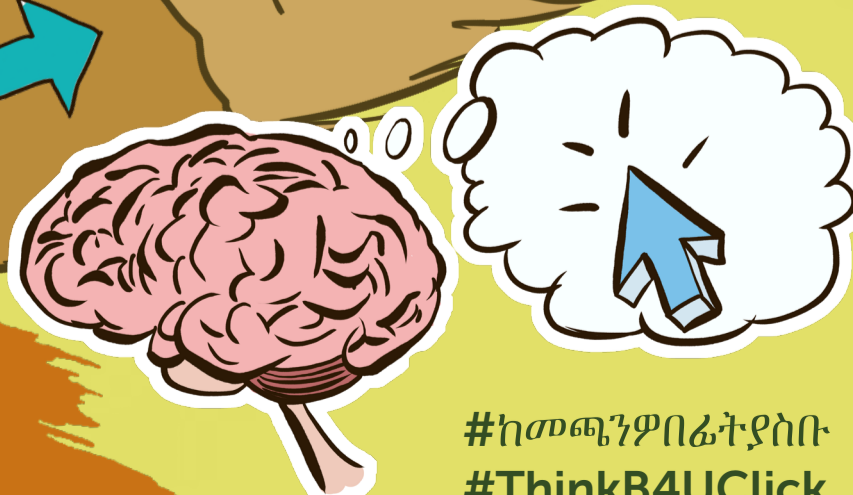
**GAME INSTRUCTIONS**

**HOW TO #DEFYHATENOW**  
Race to a Hate Free & Prosperous Ethiopia  
Select an object/image as your avatar  
Roll the dice & move along the path

Follow instructions on steps with text  
First player to the end wins!  
Play until all players reach the end  
Post/tweet #HateFreeEthiopia



የተሳሳተ መረጃዎችን ማጋራት?  
5 እርምጃዎችን ወደኋላ ይመለሱ



#ከመጫንዎበፊት ያስቡ  
#ThinkB4UClick  
ወደፊት 2 እርምጃ ይሂዱ



የምስሉን አውነተኛነት ማረጋገጥ!  
ወደፊት 2 እርምጃ ይሂዱ

#DEFYHATENOW

